

VOLKSWAPENING.

Dit was de leuze, in lange resoluties neergelegd, van de Nederlandse S.D.P., die zich kort na het uitbreken der Russische revolutie als C.P. bij de derde internationale aansloot. Het militarisme van de bourgeoisie werd absoluut verworpen, in de komende grote klassebotsing zou het leger uiteenvallen en het geweld opnieuw democratisch georganiseerd worden. Dit was geen militarisme, maar Volkswapening, het organiseren van het rechtmatig geweld van het proletariaat om de reeds zielogende bourgeoisie er onder te houden. Den anti-militaristen, die hoofdzakelijk het middel der dienstweigering aanprezen, antwoordde men: „Niet uit het leger, maar in het leger, om daar propaganda te maken tegen het militarisme”.

GEWELD EN MILITARISME

De afschuw van het Militarisme, heeft ook bij een, vooral hier in Holland niet gering deel van de arbeidersklasse absolute verwerping van alle geweld plaats doen vinden, hoewel dit in de laatste tijd niet zo sterk meer op de voorgrond treedt. Geweld is echter nog geen militarisme, Zachtmoedig etisch aangelegde naturen, kunnen onder omstandigheden, waarbij hun gerechtvaardigde verontwaardiging gewekt wordt, de tegenstander met geweld vernietigen, anderen er door beschermen. Zulke mensen werden met recht door de gemeenschap geëerd. Wanneer het geweld, voor een groots en goed doel wordt aangewend, dan is daar niets verwerpelijks in. Alleen blijft het te betreuren, dat de aanwending hiervan nodig is. Ontstaan er echter permanente organisaties, dan is het onvermijdelijk, dat zich daarin karakters ophopen, die het geweld als beroep gekozen hebben, het als een bevreemding van hun duistere aandriften zoeken. Dit is het geval met onze beroepsmilitairen in de staande legers. Deze mensen, die dit beroep als levensdoel kiezen, die er behagen in scheppen met verwateren gezichten kommanderend door het leven te gaan, anderen als slaaf gehoorzamen, ze te leren, hoe men met de bajonet moet omgaan, hoe deze, als hij tussen de ribben blijft steken, door een juiste draaiing er uit te wringen, om snel gereed te zijn voor een volgende vijand(?) Deze lieden zijn verwrongen naturen, die zich in zo'n militair apparaat uit kunnen leven. Zo'n apparaat, met zulke individuen heeft de heersende klasse nodig, een verschrikkelijk apparaat, de macht bij uitnemendheid waardoor zij zich tegen binnen- en buitenlandse vijanden kan handhaven.

Ook deze macht wordt gevoerd door de industrie, kan zonder haar medewerking niet bestaan. In onze tijd, nu dit militarisme enorme afmetingen heeft aangenomen, nu ten groot gedeelte van de industrie hiervoor werkt, is het vooral nodig om ook diezelfde industrieën veilig te stellen tegen ontwrichting van de binnenlandse vijand, de arbeidersklasse, en is het meer dan ooit nodig dat rust en orde heersen

in de bedrijven. Spartacus staat dus tegenover het militarisme zoals de arbeidersklasse er tegenover staat. Het veroveren der bedrijven van het transport en van andere communicatie middelen, is de grootste knaak voor het militaire apparaat; daarnaast zullen massale dienstweigering, overlopen van de gewapende arbeiders om de bedrijven te verdedigen, de rest doen en kan het Proletariaat overwinnen, zonder een nieuwe, aan hen zelf vreemde, en van hen gescheiden organisatie te scheppen.

De voorwaarde is echter de heerschappij in de bedrijven, op volledige democratische grondslag, dan kan geen aparte zelfstandige militaire organisatie ontstaan. Is de macht van de arbeidersklasse eenmaal bezield, dan kan ook dit geweld langzaam maar zeker verdwijnen, omdat de splitsing in klassen opgehouden heeft te bestaan. Hier moet opgemerkt worden, dat geen nadere omschrijving werd gegeven van het woord Volkswapening, dat zonder nadere uitlegging zijn organisatie en betrekking tot de arbeidersklasse als een nieuw leger kan worden opgevat. Het ging er mee als met het „in bezit brengen van de grond en productie-middelen aan de gemeenschap”. Als geen nadere omschrijving van de organisatie dier gemeenschap kan worden gegeven, kan daar alles onder worden verstaan. De beide vraagstukken zitten dan ook onverbrekelijk aan elkaar vast, de organisatie van het geweld is één met de organisatie en het beheer van grond en productie-middelen.

LENIN EN ENGELS

In het boekje: „De oorsprong der familie, van het privaat-eigendom en van de Staat”, heeft Engels reeds zeer vroeg met bewonderenswaardige scherpte het militarisme gedefinieerd als „een bijzondere macht, die niet onmiddellijk samenvalt met de zich als gewapende macht organiserende bevolking. Engels heeft hier over het ontstaan van het militarisme en zegt dan later: „Deze bijzondere openbare macht is nodig, omdat een zelfwerkzame („selbst tätige”) gewapende organisatie der bevolking onmogelijk is geworden, sinds de splitsing in klassen.” Dat Lenin in zijn geschrift „Snaat en Revolutie” geen helder beeld van deze „zelfwerkzame organisatie” had, bewijst de foutieve vertaling, daar selbst-tätig vertaald wordt met zelfstandig, waardoor de werkelijke tegenstelling, die Engels op het oog had, verdwijnt. Later spreekt hij (Lenin), over „een nieuwe soortgelijke organisatie, die de onderdrukke klasse zich schept, maar één, die niet de uitbuiters, maar de uitgebuitenen dient. (Spatferingen van ons, Spartacus). Het geheel komt neer op een vervalsing. Bij Lenin, staat niet de bijzondere macht, afgescheiden van het volk, tegenover de zelfwerkzame, met het volk

verenigde organisatie, maar volgens hem, is de vraag: dient deze soortgelijke organisatie de bourgeoisie of het proletariaat?

Dient ze het proletariaat, dan houdt ze op militarisme te zijn. Dit is zeer begrijpelijk, want toen deze brochure geschreven werd, had hij (L.) geen enkel voorbeeld gehad van een zich zich wapenend en organiserend industrieel proletariaat. Dit eerste voorbeeld kwam pas in Maart 1920, in Duitsland, gedurende de bekende Kap-puts. De troepen die Duitsland toen nog in de Baltische landen had, werden teruggeroepen, maar trachten bij hun terugkeer een Staatsgreep uit te voeren. De Sociaal-Democratische regering vluchtte. Met een weergaloze spontaniteit brak in heel Duitsland de staking uit. De opstand der militairen zakte in elkaar, maar in het Ruhrgebied grepen de arbeiders naar de wapenen. In het zuiden joegen zij de Rijkswaer over het bruggenhoofd te Keulen; in het noorden sloten zij ze op in het fort Wesel. De gewapende groepen hadden verschillende namen. Sommige afdelingen noemden zich naar Rosa Luxemburg en Karl Liebknecht. Doch er waren er ook die eenvoudig de naam van hun bedrijf hadden aangenomen. Tien dagen lang hielden zij de macht in dit belangrijke industrie-gebied, werden de gewapenden door en van dit gebied uit verzorgd en vond geregelde verversing van troepen van de bedrijven uit plaats. Ziedaar, de zelfwerkzame, met de arbeiders samenvallende organisaties. Het was het gewapende industrieel proletariaat en deze macht was geen zelfstandige soortgelijke macht, zoals die der heersende klasse, afgescheiden van de bevolking, omdat de arbeiders in deze dagen de volle macht hadden in de bedrijven en hun gewapende macht daarop steunde.

In de Russische revolutie werd weer een zelfstandig, van het volk gescheiden leger gevormd. Als nationale revolutie zag zij zich omringd, door vreemde vijandige machten, en moest daartegen strijd op leven en dood voeren. Trotzky werd Generalissimus en maakte gebruik van generaals uit het oude Tzaristische leger. Was er in de beginne, door proletarische invloed nog enige democratie in dit leger, ze maakte snel plaats voor de vanouds bekende cadaverdiscipline. In de literatuur van de derde internationale werd een ware geweldcultus gekweekt. Het geweld werd aanbeden. De partijen, aangesloten bij de derde internationale, begonnen reeds zelfstandige, soms gewapende afdelingen, met cadaver-discipline op te richten: De Rode-front-soldaten. Dat was, wat er terecht was gekomen van de Volkswapening. Het Nationaal-Socialisme heeft echter met zijn volkswapening de hune ogeruimd, en daarmee is ook het woord uit hun literatuur verdwenen.

Na de bezetting, bij het vormen van ons nieuw leger, schreef De Waarheid, dat zij dit nieuwe leger zouden koesteren.

toegezegd wordt aan 395.000 Berlijners w.o. één kwart van alle Berlijnse kinderen. Giften werden geschonken door Zwitserland en Ierland en verder door Duitse krijgsgesvangenen in Amerika en door afdelingen van het Rode Kruis in Argentinië, Venezuela en Peru. In totaal bedraagt de waarde van de hulp anderhalf miljoen Zwitserse francs.

Nu de UNRRA is opgeheven, heeft het Internationale Rode Kruis een winterprogramma van hulpverlening op touw gezet. Dat het hierbij, hoewel bestemd voor de hongerende kinderen, niet kinderachtig toegaat blijkt wel uit het totaalbedrag van anderhalf miljoen Zwitserse francs voor 395.000 personen. Dat komt dicht bij de twee gulden per kind voor de hele winter. Wie dat niet royaal vindt, zal misschien de mening zijn toegedaan, dat die kinderen dan maar geen oorlog hadden moeten verliezen.

V.S.V. Amsterdam.

De avond in gebouw de Arend, Breeuwerstraat, hoek Planciusstraat, welke door omstandigheden niet door kon gaan vindt nu plaats op Woensdag 4 December a.s. Het programma blijft: goede film, spreker en muziek.

V.S.V. nieuws, Haarlem.

Vrijdag 6 December cursus: Psychologie en Klassenstrijd 's avonds 7.45 Gebouw de „Nijverheid”, Jansstraat.

RODE KRUIS-HULP

Uit „Het Vrije Volk” van 16 Nov.: Het Internationale Rode Kruis heeft een winterprogramma aangekondigd, waarin hulp

7 December 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 49

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS”

Redacteur:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam”
postgiro 168797 te Amsterdam

Het facsisme marcheert in het land van de vrijheid

De tegenwoordige staking in de Amerikaanse mijnindustrie is stellig één van de belangrijkste gebeurtenissen in de bijna onafgebroken stakingsgolf in het land van de dollar. Niet omdat deze staking een uiting zou zijn van de krachtige strijdwil bij de arbeiders of zelfs van de revolutionaire gezindheid; voorzover men dat na enige dagen kan beoordelen, is hiervan ook in deze strijd nog weinig gebleken. Ook niet, omdat bij deze staking 400.000 arbeiders zijn betrokken. Een dergelijk aantal is voor Amerikaanse verhoudingen niet buitengewoon. En tenslotte ligt de betekenis van de staking niet daarin, dat hij het Amerikaanse bedrijfsleven zou ontwrichten. Het dollarkapitaal is sterk genoeg, het kan een stootje velen. Neen, de betekenis van de staking ligt niet in een van deze dingen die direct voor het grijpen zouden liggen. Het is niet de staking zelf die belangrijk is, het is de achtergrond waartegen hij zich voltrekt, het is de ontwikkelingstendens van het Amerikaanse uitbuitingssysteem, die door deze staking schel wordt belicht.

Amerika is het land van de vrijheid. Zijn symbool is het vrijheidsbeeld in de haven van New York dat blijkens het daarop geplaatste opschrift aan alle vervolgd op de aarde een welkom toeroept. Misschien zullen enkelen van de „displaced persons” de waarachtigheid van deze leus in twiifel trekken, maar zij zijn niet in Amerika. Voor de goede Amerikaan — en de goede Amerikaan is hij, die een flink aantal dollars heeft weten te vergaren — is Amerika nog steeds het land van de vrijheid.

Dat is weer gebleken bij de laatste verkiezingen die, van de kant der republikeinen werden gevoerd onder de leuze: tegen staatscontrole. De republikeinse partij is de partij der groot-industrieelen in het Noorden en hij komt het best over een met de Hollandse „Partij van de Vrijheid”. De overwinning der republikeinen was ongetwijfeld een overwinning van de „vrijheid”. De andere grote Amerikaanse partij, de democratische par-

tij heeft zijn bolwerk in het economisch achterlijke Zuiden, dat alleen op de been kan blijven, wanneer het van staatswege de nodige bescherming tegen de Noordelijke dollarvrijheid kan krijgen. Natuurlijk betekent dat niet, dat de democratische partij een meer vooruitstrevend element zou vertegenwoordigen dan de republikeinse; de conservatieve bekrompenheid van de leidende kringen uit het Zuiden — en dat zijn degenen die de democratische partij besturen — is over de gehele wereld berucht. We hoeven slechts het woord „neger” uit te spreken, om te weten, hoe de vork in de steel zit. Intussen steunen ook de vakverenigingen de democratische partij — als oppositiepartij tegen het Amerikaanse industriekapitaal. Vandaar, dat de republikeinse partij als tweede verkiezingsleuze kon aanheffen: Voor een krachtige regeringspolitiek inzake arbeidsconflicten. Dat nu kort na de verkiezingen de regering werkelijk „krachtig optreedt” in het nieuwe arbeidsconflict is waarschijnlijk niet meer dan toeval. D.w.z. hetzelfde was ook gebeurt, wanneer de verkiezingen een ander verloop hadden gehad. Want achter deze houding van de regering zit meer dan de enkele wil om „krachtig op te treden”, hierachter zit een dwang, waaraan het Amerikaanse kapitaal is onderworpen. Het Amerikaanse kapitaal voert op het ogenblik een strijd om de beheersing van de wereld. Het voert deze strijd op alle mogelijke wijzen. Militair, door zijn openlijke steun aan Tsjiang Kai Tschek in China; politiek, door zijn ingrijpen in de „binnenlandse aangelegenheden” van alle staten der wereld; diplomatiek, in de UNO en andere organisaties en vooral ook economisch. In werkelijkheid kan de

strijd op al deze fronten slechts gevoerd worden, als Amerika economisch sterk is. Het is duidelijk dat de voortdurende stakingen voor het Amerikaanse kapitaal een ernstige belemmering vormen in zijn strijd om de beheersing der wereld.

Aan de andere kant kan de Amerikaanse regering deze stakingen niet uit de weg gaan door toe te geven aan de eisen der arbeiders. Dit zou betekenen een verhoging van het levenspeil voor de grote massa van de Amerikaanse bevolking, terwijl in werkelijkheid dit levenspeil omlaag moet om de oorlogsproductie en de economische penetratie van het buitenland mogelijk te maken. Er blijft het Amerikaanse kapitaal dus slechts één weg over, dat is: onderdrukken. Dat is het, waar de regering, die nu meer dan ooit de openlijke zaakwaarnemer van het kapitaal is, naar streeft.

Maar de grote vraag is: hoe onderdrukken? Militair geweld? Een gewelddadig onderdrukken der stakingen zou zeer wel mogelijk zijn, maar het zou stellig ontzaglijke verbittering wekken onder de arbeiders. Het zou een toestand van permanente oorlog tussen regering en arbeiders wakker roepen en de regering tot een onopbouwelijke greed houden van het leger dwingen om arbeidsconflicten de kop in te drukken, terwijl de staat dit leger zo dringend voor andere doeleinden nodig heeft. Daarom kiest de regering een andere weg, de weg n.l. van het saaien van verdeeldheid onder de arbeiders, van het stakingsmoes maken, terwijl tegelijk de regering haar eigen krachten sterker organiseert.

De mijnen in Amerika zijn sinds het laatste arbeidsconflict in het voorjaar „genationaliseerd”. D.w.z. de regering heeft de mijnen tot staats eigendom verklaard om op deze wijze de staking te kunnen beëindigen. Zij heeft een contract met de U.M.W., de mijnwerkersorganisatie, waarvan John Lewis het hoofd is, gesloten, een contract, dat door de mijnheersnaars echter niet werd erkend. De mijnen blijven dus — officieel — staats eigendom. Dit betekent, dat volgens de oorlogswetgeving de Amerikaanse regering het recht heeft het leger te laten ingrijpen om de productie in de mijnen voortgang te doen vinden. De regering heeft dit echter niet gedaan en waar-

Uit de inhoud:

1. Kroon en Kruis.
2. Nacht in de middag.
3. We moeten het zelf doen.

schijnlijk zal ze het — althans voorlopig — niet doen. Want het is duidelijk, dat de regering geen snelle beëindiging van de staking wenst. Zij kan deze staking veel te goed gebruiken om haar eigen doeleinden door te zetten.

De staking in de Amerikaanse mijnen zal de levensader van het Amerikaanse kapitaal niet raken. Er zijn genoeg kolen boven de grond om de voor het kapitaal belangrijke industrieën voortgang te doen vinden. Tekenend is, dat de Navy hulp heeft aangeboden in de vorm van andere brandstoffen voor noodgevallen. Lichamen als de Navy beschikken dus thans over meer voorraden, dan ze zelfs in geval van staking nodig hebben. Daarentegen wordt gedreigd met allerlei beperkingen voor de bevolking: vermindering van de leverantie van huisbrand, beperking van de stroomvoorziening, sluiting van scholen, enz. Deze maatregelen hebben niets anders tot doel, dan de staking zo impopulair mogelijk te maken en ook onder de arbeiders van andere bedrijven een vijandigheid tegen de mijnwerkersorganisatie te wekken. Het is een bekend middel, hetzelfde dat de Hollandse regering gebruikte tijdens de stakingen in de havens. Of het in dit geval zal werken, dient te worden afgewacht. In elk geval is het duidelijk, dat dit de tactiek is, die de regering wil aannemen en daarom schuift ze de oplossing van het conflict op de lange baan.

In plaats van de staking eenvoudig te breken, begint de regering een langdradige institutionele actie tegen Lewis. Volgens het oorspronkelijke contract van de U.M.W. met de mijnheer, had elk der partijen het recht om te allen tijde herziening van het contract te eisen en, wanneer de onderhandelingen zouden mislukken, het contract als geëindigd te beschouwen. Lewis heeft dergelijke onderhandelingen gevoerd met de regering en volgens de berichten uit die dagen waren de verschillen onbetekenend. Toen kwam plotseling de mislukking der onderhandelingen en van de kant van de regering publicatie van de „buitensporige eisen“ van Lewis. Lewis aan de andere kant bestrijdt de juistheid der regeringseisen. Het ziet er dus naar uit, alsof de staking van regeringszijde geprovoceerd is. Lewis heeft nu het contract als geëindigd verklaard en „volgens traditie“ hebben de mijnwerkers daarop het werk verlaten. De regering nu, beweert dat deze verklaring van Lewis 'n verkapt oproep tot staken is, zodat Lewis de in de oorlog tot stand gekomen Smith-Connally Act, die het oproepen tot staking in overheidsbedrijven strafbaar stelt, heeft overtreden. Lewis daarentegen beroept zich op zijn recht het contract te beëindigen, terwijl een oude wet van 1932, de Norris-La Guardia Act het inquireren van gerechtschoven in conflicten van mijnheeraren met vakverenigingen verbiedt. Het is echter duidelijk, dat het hier voorkomende geval in geen der wetten uitdrukkelijk is geformuleerd; het is dus een kwestie van

interpretatie en een heerlijk terrein voor kluitfrage juristen. Verschillende advocaten hebben zich al laten interviewen, hebben op het ingewikkelde van de zaak gewezen en verklaren de kansen 50-50. Het ziet er dus uit, alsof dit stuk klassestrijd naar de gerechtshoven zal worden verplaatst, waar de juristen 't door spitsvondigheden kunnen uitvechten. Natuurlijk staan de regering andere middelen ten dienste, maar zij heeft belang bij een redden van de staking, zolang zij daarmee de stemming onder de arbeiders in haar voordeel denkt te kunnen beïnvloeden.

ARBEIDERSJEUGD

In aansluiting op ons vorig bericht, dat de noodzaak besprak van een te houden jeugdconferentie, geven wij thans een nader bericht over:

1e De jeugdconferentie wordt gehouden op 15 December a.s. in gebouw „De Arend“ Breeuwersstraat hoek Planciusstraat, bij de Haarlemmerpoort te Amsterdam. Aanvang 10 uur precies.

Wij rekenen er op, dat dan allen aanwezig zijn.

2e. De dag wordt verdeeld als volgt: Des morgens een korte inleiding over het doel waartoe deze conferentie werd belegd. Daarna is er reeds direct gelegenheid tot een uitgebreide discussie.

±12 uur zal er dan gezamenlijk brood worden gegeten. Direct daarna kan er worden voortgegaan met de discussie. Evenals in 't vorig bericht wekken wij julie nogmaals op deze dag te gebruiken om door gezamenlijk overleg tot een zuiverder inzicht te komen. Want het zijn juist de jongeren, voor wie zelfstandig denken en doen niet een onbereikbaar iets is.

Wij willen door onderling overleg proberen in een chaos van gedachten wat klaarheid te brengen. En daar is in de eerste plaats voor nodig een frisse geest en het beste willen.

Wij rekenen niet alleen op de komst van degenen, die dit bericht lezen, maar ook op hun vrienden en kennissen. We verwachten dus een grote opkomst van jongeren, die met ons willen zoeken naar een goede oplossing.

De initiatiefnemers.

Het is duidelijk, welke tactiek de regering hier heeft gekozen. Zij tracht de staking bij de bevolking impopulair te maken, waarbij zij op de volledige steun en medewerking van de „vrije pers“ kan rekenen. Tegelijk tracht zij gedaan te krijgen, dat of haar recht voor een gerechtelijk ingrijpen tegen de vakverenigingen wordt bekrachtigd, of dat de ontoereikendheid van de tegenwoordige bepalingen komt vast te staan, zodat zij aan de Senaat om nieuwe wetten kan vragen. Zij tracht wettelijke bevoegdheden te krijgen om het „Amerikaanse volk“ met behulp van de justitie tegen „iranische vakverenigingsleiders“ te beschermen. Zij vraagt de wet-

telijke invoering van het fascisme, niet wat betreft de vrijheidsbeperking der ondernemers, die in Amerika nog steeds bovenal gaan, maar wat betreft haar rechten tegenover de arbeidersorganisaties. En om deze fascistische volmachten zonder al te grote kosten aan het geweldsapparaat ten uitvoer te kunnen brengen, tracht zij de steun te winnen van „het Amerikaanse volk“ dat dus nu, ter wille van de goede zaak eens een beetje aan kolennood moet lijden.

De propaganda-actie is in volle gang. Sentimentele artikeltjes in de kranten vertellen hoe het benoede Europa door de staking wordt getroffen; een merkwaardige belangstelling na het algemene zwijgen toen de UNRRA werd opgeheven. De leidingen van C.I.O. en A.F.L., die beide hun uiterste best doen met de regering op goede voet te blijven — de beste vrienden knokken wel eens, maar het wordt nooit ernst — hebben Lewis gesmeekt om „in het belang van het Amerikaanse volk en van de arbeidersbeweging“ de staking op te heffen. In arbeiderskringen schijnt anders te worden gedacht, zoals uit de sympathiestaking van 10.000 anthracietwerkers — die buiten het contract vallen — is gebleken. Maar dit alles kan niet veel helpen. Wanneer de strijd wordt verlegd naar de gerechtshoven, staat de uitslag van te voren vast. En Lewis, die ondanks zijn traditie als meest gevreesde stakingsleider toch slechts de legale positie van zijn vakvereniging verdedigt, moet wel op deze strijd in de gerechtshoven ingaan. Dit betekent, dat de strijd voor de arbeiders verloren is, wanneer zij niet boven de tegenwoordige leiding weten uit te komen.

Over het verdere verloop van de strijd valt thans nog niets te zeggen. Als Lewis de U.M.W. niet in de zelfde positie van regeringslavernij wil brengen als de andere vakverenigingen — zal de regering vroeg of laat tot de een of andere actie gedwongen zijn. Neemt zij Lewis gevangen om de staking van zijn leiding te beëindigen, dan ruikt zij tegelijkertijd de grootste hindernis voor de ontwikkeling der zelfactiviteit op. In dat geval zal de strijd met het machtsapparaat moeten worden beëindigd, en men kan niet voorspellen, hoe dan de houding der arbeiders zal zijn. Aan de andere kant is het mogelijk, dat de regering met Lewis tot een overeenkomst komt, d.w.z. dat deze laatste de U.M.W. aan de regering verkoopt. Het is ook is, we zien hier een voornostengevecht van het oprukkende fascisme en de stakende arbeiders schijnen zich thans nog niet bewust te zijn van de rol die zij in deze strijd hebben te spelen. Wat het Amerikaanse volk zal zijn in deze strijd is niet de uitkomst, maar het is de les, die de arbeiders er uit zullen leren. Wanneer zij hieruit iets leren — gedwongen worden te leren — van de les van de zelfactiviteit, dan heeft de Amerikaanse arbeidersbeweging de eerste stap gezet op de nieuwe wegen. Doet zij dat niet, dan heeft het Amerikaanse fascisme een grote overwinning behaald.

KROON EN KRULS

Wij zijn er ons van bewust, met dit artikel een onderwerp aan te snijden, dat met de nooige omzichtigheid zelfs in een „ideale“ burgerlijk-democratische staat moet worden aangevet, laat staan onder de tegenwoordige vernouwingen. Vijf wijlen en moeten schrijven over tendenzen, die wij constateren ook in dit land, die wijzen op een ontwikkeling in de richting van een autocratisch, een totalitair, een neo-fascistisch regime. We deden dat al meerdere malen, men kan echter als politieke beweging niet altijd voortaan met het in het algemeen aangeven van tendenzen. De omstandigheden dwingen soms ook de heilige muursjes van de heersende machten aan te tasten, of alleen maar aan een onderzoek te onderwerpen. En o, komt niet aan „heilige muursjes“ zoals de onschendbare Kroon, want dan zijn alle burgerlijken, of ze zich democratisch of conservatief noemen, heel tijmgevoelig, teergevoelig. En toch, we zullen er over moeten spreken. Niets is meer nodig dan de waarheid te leren zien en in dit verband is het een waarheid, dat ook het Huis van Oranje ondanks de sedert 1848 geregelde onschendbaarheid en de verantwoordelijkheid der ministers, eigen strevingen gekend heeft en natuurlijk nog kent. De geschiedenis van het Huis van Oranje en de geschiedenis van het ontstaan en bestaan van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en het latere Koninkrijk, zijn allermint het beeld van een onbaatzuchtig en eendrachtig samengaan. Het Huis van Oranje heeft hier, met een onderbreking van stadhouderloze tijdperken en zelfs ballingschap, langzaam aan zijn dynastie gevestigd. Tijdperken van bijna totale machteloosheid werden op den duur verwisseld voor een schier onbeperkte koningschap. En dit machtige koningschap, machtig vrijwel uitsluitend naar binnen, dus niet ten opzichte van het buitenland, werd bij het groeien, internationaal van de macht der bourgeoisie wederom beperkt in de jaren rond 1848.

Uit dit laatste blijkt reeds hoe die wisselingen in machtsverhoudingen afhankelijk waren van de ontwikkeling van het economische leven. Toen het tegenwoordige België nog tot het Koninkrijk behoorde, maar de industrie daar al veel meer ontwikkeld was dan in het Noordelijke deel van het land, begon de bourgeoisie in het Zuiden al direct de strijd tegen het absolutisme. En de toenmalige Koning Willem I antwoordde „Wat wil men van mij? Men wil van mij een constitutionele koning maken, gelijkende op de goden der heidenen, die een mond hebben en niet spreken, die voeten hebben en niet kunnen gaan“. Deze strijd maakte één van de moedigen uit voor de scheiding van 1830 en het ontstaan van de Belgische staat. Maar het later tot macht en tot onwaken komen van de Noord-Nederlandse bourgeoisie, onder aanvoering van mannen als Thorbecke, gesteund door de internationale ontwik-

keling van het kapitalisme, nam rond 1840 de strijd weer op, en het liberaalisme (de persvrijheid, de beperking van de koninklijke macht, de ministerieel verantwoorde-lijkheid van de volksvertegenwoordiging enz.) won het piek in 1848. Onder invloed van de Franse februari-revolutie van dat jaar, werd in de nacht van 14 op 15 maart Willem II van conservatief tot liberaal. De Kroon werd onschendbaar en de ministers aan het parlement verantwoordelijk, al is naderhand natuurlijk wel van de zijde van de kroon gepoogd om weer een deel van de oude macht terug te winnen.

Wij schrijven geen geschiedenis. Wij willen het onderwerp dat wij nu moeten behandelen slechts plaatsen in het juiste licht. Duidelijk maken, dat bij dit grondwettelijk buiten het politieke leven plaatsen van het koningschap, deze onschendbaarheid door de Kroon, feitelijk als een rudiment werd beschouwd uit vroegere tijden. Maar zolang het koningschap niet is verdwenen, hebben in een levend organisme dergelijke instellingen toch nog altijd een eigen bestaan. Mensen zijn het, die onder deze verhoudingen een rol spelen en altijd weer zullen zij zich afvragen, of de veranderde omstandigheden soms ook gunstige omstandigheden scheppen om meer te zijn dan „een god der heidenen“, of het mogelijk is weer een eigen machtspositie te verkrijgen.

De wereld is veranderd en ook de economische verhoudingen van Nederland zijn gewijzigd. Een oud economisch systeem strijdt tegen een opkomend nieuw. Dat wil zeggen, het tijdperk van het liberalisme in het economische en daarmee ook in het politieke leven is voorbij, zeker voor West-Europa. Komende is een periode van geleide economie onder sterke staatsinvloed, dus een versterkte politieke macht van de staat. Een staatsmacht met een stevige topleiding. Daarbij vindt ook plaats een dringen naar machtsposities. Posities om de hoge ambten en posities waarmede macht kan worden uitgeoefend. Burgerlijke macht, justitionele macht, militaire macht. Is het onwaarschijnlijk te veronderstellen, dat ook de plaats van de Kroon opnieuw aan de orde zal komen?

Hiermede zijn wij aan het onderwerp gekomen, dat de titel van dit artikel aan-geeft: Kroon en Kruls. De burgerlijke pers heeft veel aandacht besteed aan de vraag, of de heren Kruls en Helfrich door hun audienties bij de Kroon over de Indonesische aangelegenheid, buiten hun boekje zijn gegaan en zelfs de parlementair-democratische verhoudingen hebben doorbroken. Maar geen van die bladen heeft er veel over gerept of wellicht ook de kroon, haar boekje te buiten is gegaan. Den schending van de politieke „onschendbaarheid“, door de Kroon zelf. De burgerlijke democratie is reeds ver genoeg verworden, om haar aanhangers tot

een ontwijken van dergelijke netelige kwesties te brengen. Hoogstens wordt, zoals onlangs het Parool deed, het feit dat de Koningin in de oorlogsjaren zich met de directe politiek van het Koninkrijk bemoeide, geweten aan de drang der omstandigheden. Maar wie heeft als logische consequentie er aan gedacht de kritiek die men uitte op de Nederlandse regering te Londen uit te breiden tot H.M.? Een beoordeling van haar werk bepaalt zich in ieder geval tot verheerlijking van haar dapperheid en onvervaardheid. Zo werd het koninklijke woord van December 1942 door allen zonder onderscheid verheven tot een daad van wijsheid en democratische gezindheid. Bij wie komt het op, te veronderstellen, dat één van de grootste belanghebbenden die zelf grote financiële belangen in dat verre Indonesië heeft, wetende dat de oude koloniale verhoudingen niet langer gehandhaafd kunnen worden, zowel door de internationale positie, als door de nationale bevrijdingsdrang in Indonesië, tijdig de bakens meende te moeten verzetten, zoals destijds ook Willem II moest doen? En wie durft twijfel te uiten omtrent het welgemeende verlangen van een vorstin om een koloniaal volk, welks afgezanten in het verleden haar hulde kwamen betuigen door aan haar voeten te knielen zo diep dat de hoofden welhaast de grond raakten, de vrijheid en het zelfbeschikkingsrecht te verlenen? Zeker is, dat de vorm waarin de koninklijke verklaring werd gegeven mede de handhaving van het rijkverband inhoudende, uiteindelijk in plaats van de onderhandelingen te bevorderen één van de grootste hindernissen voor Sjahrir en de Commissie-Generaal zijn geweest. Maar wie zal in Nederland daarop de aandacht vestigen?

Het tegendeel vindt plaats. Na de „bevrijding“ wordt systematisch een vaak stuitende propaganda gemaakt voor het Huis van Oranje. Overdagig worden we vergast op foto's van de kleine prinsesjes temidden van „gewone“ kinderen om duidelijk te maken, hoe dicht zij bij „het volk“ worden opgevoed. Maar, zouden dan die „gewone kinderen“ bij al dit fotograferen zich niet afvragen, welke aanleiding er voor deze belangstelling bestaat? En met de andere leden van het koninklijk gezin is het niet anders gesteld. Onlangs werd op het kasteel Nyenrode een opleidingsinstituut voor de Buitenlandse dienst geopend.

Dat geschiedde door Prins Bernhard en het ging natuurlijk gepaard met het hissen van de Nederlandse vlag. Ons kwam de herinnering naar boven aan het fascistische Langemarck-studium in het Zuiden van Limburg tijdens de bezettingstijd. Er werd in de pers een foto gepubliceerd, waaronder werd medegedeeld, dat de leerlingen op de binnenplaats van het Kasteel Nyenrode „opgesteld stonden“, toen Prins Bernhard aankwam. Het onderschrift was overigens overbodig. Het beeld was duidelijk genoeg. Moeten we nog mededelen dat ondanks het materi-

(Vervolg op pagina 6)

De Eeuwige Parade

Gaven wij in het vorige nummer van „Spartacus” een bespreking van de Russische film „Sportparade” als een voorbeeld van documentaire films, in dit nummer worden enige Engelse films besproken.

CAMBRIDGE

De Britse regering heeft een vijf uitgebreide film laten vervaardigen over één van Engeland's beroemde universiteiten. Het was ongetwijfeld interessant en boeiend en toch hoorden wij onze buurvrouw bij het einde verzuchten: Héhél Instinctief: héhé, met andere woorden: hier hebben wij geen deel aan, laat maar, het gaat toch over ons hoofd, blij dat het uit is. Het spreekt vanzelf, dat dit geen juist standpunt is. Dat wij er geen deel aan hebben is waar; dat het ons over ons hoofd gaat, niet. Op de Universiteiten immers worden de jonge mensen opgeleid, die straks als geleerden, natuurkundigen, theologen, diplomaten, atoomonderzoekers, op hun beurt als docenten, etc. etc. grote invloed op en macht over de gang van zaken in de wereld zullen krijgen. Zullen zij zich als deel en dienaar van de gemeenschap beschouwen? Het is ons uit deze film wel gebleken, dat het Cambridge er op gericht is, dat zij zich er ver boven verheven zullen gevoelen. Wij zullen er nu niet op ingaan, hoever de z.g. „gelijke studiekansen voor iedereen” in de praktijk reiken. In Cambridge studeren kan in elk geval lang niet iedereen. Maar dat behoeft men ook niet perse om gron-

dig wetenschappelijk geschoold te worden. Het gaat in Cambridge nog echt Middeleeuws toe. In de 12e en 13e eeuw ontstonden de eerste universiteiten, veelal uit klooster- of kapittelscholen. Deze hogescholen vormden een „wereld in een wereld”, er ging een zeker gezag van uit, waaraan de kerkelijke oorsprong wel niet vreemd geweest zal zijn. De Universiteit van Parijs, na Salerno en Bologna de oudste, werd toen ook wel, naast Keizer en Paus, de derde grote mogendheid ter wereld genoemd. Naar wat wij er van gezien hebben, wordt er te Cambridge zeker naar gestreefd, dit karakter zoveel mogelijk te bewaren. De docenten en studenten zijn inwonend en vormen een soort aparte mannen-gemeenschap in de normale samenleving; de meisjes en vrouwen wonen eveneens afzonderlijk. Aan het Middeleeuwse ritueel wordt voor een groot deel nog vastgehouden, voor den nuchteren toeschouwer tot het belachelijke toe.

De atmosfeer van deze Hogeschool lijkt ons in de film goed getroffen. Men voelt zich inderdaad van de wereld afgesloten. Als wij, achter de camera aan, door de prachtige eeuwenoude gebouwen en over de fraaie binnenplaatsen dwalen, schijnt het werkelijke leven weg te glijden, het lichaam lijkt opgesloten in een glazen stulp, waar geen geluid in kan doordringen en de geest, bevrijd van het contact met de ruwe werkelijkheid, is vrij om zich te wijden aan elke meditatie, die

maar in harmonie met het ogenblik kan zijn. Het is gemakkelijk te zien, hoe de menigte studenten en leraars als bijen in en uit de deuren en over de nauwe, donkere trappen zwermen. Veel studenten dragen bij hun werk een zwarte flodderjas zonder mouwen, toga genaamd, alle docenten eveneens, waarbij dan nog een vreemdsoortige muts of baret komt. Sommige hebben plukjes bont op hun schouders.

Deze verkleedpartij maakt op gewone mensen een komische indruk, het is echter aan de gezichten der heren te zien, dat zij het heel gewichtig vinden. Misschien zouden zij in een gewoon pak geen enkel vraagstuk kunnen oplossen. De meeste docenten, hoewel niet boven de middelbare leeftijd, lopen gebukt of scheef, als onder een ware last en zien er zo eigenaardig uit, dat je het gevoel hebt, in een soort herbarium te kijken naar zeldzame dieren, die zeker met zichzelf geen raad zouden weten, als zij plotseling midden op straat, in de strijd om het bestaan gezet werden. En de gedachte, dat dit nu al acht eeuwen lang precies zo is geweest, werkt benauwend. Wie wel eens een orchideeën-kwekerij heeft gezien, weet wat wij bedoelen. Het was, alsof hier zorgvuldig specimen en reserves van een bijna ausgestorven ras werden gekweekt. Onwillekeurig kwam de benaming, „kweekplaats der heersende klasse” bij ons op.

Wij kregen een kijkje in de enorme keukens, waar het lichamelijk welzijn van het broedsel bevorderd, en in de collegiazalen laboratoria, waar het geestelijk voedsel toegeediend wordt. Het jonge broed wordt overal met de grootste zorg omgeven, tot-

dat het rijp is om in de maatschappij zijn plaats in te nemen, natuurlijk boven aan, en tegen die tijd is er zo'n dikke korst gevormd om het weten en de kennis, die in de studiejaar zijn vergaard, dat de typische „Cambridge-man” zich niet alleen ver verheven voelt boven zijn gewone medeschepselen, maar zelfs boven allen, die aan een andere Universiteit hebben gestudeerd — behalve dan misschien Oxford. Hier komen straks de nieuwe Churchill's vandaan en er zullen altijd Bevin's gevonden worden, die hen naar de ogen zien.

Zodat wij in het woordenboek achter de verklaring: „Cambridge: Engelse Hogeschool uit de 12e eeuw”, zouden willen toevoegen, „kweekplaats en bolwerk der reactie”.

Urlinden-ruzie

De tweede wereldoorlog heeft de oude concurrentie-tegenstellingen vervangen door nieuwe. Duitsland is, althans voorlopig, uitgeschakeld ook Japan heeft een geduchte klap gekregen. Het is onmogelijk geworden, dat één van deze vroegere kapitalistische machten in de eerstvolgende tientallen jaren weer tot een economische en politieke onafhankelijkheid zou kunnen komen. Als leidende machten in een nieuw te vormen staten-complex zullen zij dus voorlopig (en hoogstwaarschijnlijk voorgoed) niet meer kunnen optreden. Zij worden genoodzaakt, zich geheel bij de thans bestaande „groten” aan te sluiten m.a.w. bij Amerika en Engeland of bij Rusland.

Toch is er, tenminste bij het Westelijk blok, nog een zekere keuze-ruimte open. Immers, Amerika en het Britse Rijk hebben oude en nieuwe belangen-

tegenstellingen die soms duidelijk aan de dag treden. Van het grootste belang in dit verband is de ontwikkeling in Japan. Dit land was eens de meest gevreesde concurrent op het terrein van de textiel-industrie. De zeer lage levensstandaard, gepaard gaande met een toch modern industrie-apparaat moet niet het feit, dat Japan met name t.o.v. China, India en Indonesië een gunstige positie innam als oorzaak voor de geweldige exportmogelijkheden van Japan worden beschouwd.

Thans is de Japanse textielindustrie tot een fractie van de vooroorlogse teruggebracht. De productie van katoenen garens b.v. was in Augustus slechts 7% van die van 1936, die van katoenen stukgoederen zelfs niet meer dan 2,7%. Maar het spreekt vanzelf, dat een zeer snelle stijging mogelijk is, indien de Amerikaanse bezettingsautoriteiten hieraan hun medewerking willen verlenen. Dit nu is de vrees van de machtige Engelse textielmagnaten. Zij kunnen het moeilijk verkroppen, dat de Verenigde Staten in Japan praktisch alles voor het vertellen hebben. In naam wordt het land bestuurd door vertegenwoordigers van Rusland, Engeland, Amerika, China, terwijl enige kleinere landen er ook iets te zeggen hebben, maar in de praktijk is generaal Mc. Arthur er de absolute dictator.

Als uitvoerder van de wil van Amerika heeft hij in Japan een politiek gevoerd, welke kennelijk gericht is op de handhaving van Japan als een vrij sterke economische macht. De steeds heftiger wordende tegenstelling tussen de Verenigde Staten en Rusland maakt het voor de heren te Washington nog meer gewenst om bij deze politiek te volharden. Van Japan uit kan Oost-Siberië direct bedreigd worden, terwijl China beter onder de duim gehouden kan worden.

Onlangs werd nu bekend, dat Amerika ernaar streeft een monopoliepositie te verkrijgen met betrekking tot de invoer van ruwe katoen in Japan. Dit land moet zijn productie verhogen, mede om te kunnen exporteren ten bate van de bezetters. Het slachtoffer van deze politiek is Engeland, dat juist profiteerde van het uitvallen van den concurrent van de Rijzende Zon om zijn markten in Azië te heroveren.

Wij moeten het belang van dergelijke tegenstellingen binnen het kamp van de Westelijke mogend-

heden nu ook weer niet overschatten. Hetzelfde is het geval met de beroemde kwestie Wallace, die de Verenigde Staten los wilde maken van Engeland en aansluiting doen zoeken bij Rusland. Ook de oppositie in de Labour Partij tegen de pro-Amerikaanse politiek van Bevin zal niets kunnen veranderen aan de noodzaak voor Londen om zich aan Washington vast te klampen..... tegen Rusland.

De laatste weken zien wij vaker een dergelijke „onafhankelijkheid” van de twee „groten” in het Westen. Bij de stemmingen in de diverse raden en vergaderingen van de „Verenigd Naties” staan zij nogal eens tegenover elkaar. Maar dit betreft altijd kwesties van ondergeschikte betekenis. De aanvalsrichting van hun beider politiek is Rusland.

Hierop moet voor alles de nadruk gelegd worden. Want als er is dan soms een schijnbare en zelfs een werkelijke tegenstelling (waarbij die over Japan zeker niet de onbelangrijkste is), toch gaat zij schuil achter de grote tegenstelling tussen de machts-groepering van Amerika en die van Rusland. Ongetwijfeld zal zij aanleiding kunnen zijn tot tijdelijke en geringe koersveranderingen. Ook zal het een enkele maal voor de bij de strijd betrokkenen mogelijk zijn om voordeeltjes in de wacht te slepen (zo b.v. voor de Japanse bourgeoisie om onder bescherming van de Verenigde Staten winsten te maken ten koste van Engeland). Dit moet ons echter nooit verblijden en ons de werkelijke beslissende belangen niet uit het oog doen verliezen.

PERSBERICHT

Dinsdag j.l. besloten verscheidene duizenden arbeiders van de „Brach Renault” fabrieken te Parijs in staking te gaan, omdat de directie weigerde over te gaan tot het geven van ontslag aan een bedrijfs-leider, wiens houding door de arbeiders onsocial was geacht. De directie sloot daarop de fabriek tot nader order. Thans hebben de arbeiders de fabriek bezet en zelf de leiding in handen genomen. Goed zo!

Zoals met de enkele mens, is het ook met de klasse. Niet enkel omdat dit bij al de afzonderlijke arbeiders ongeveer op dezelfde manier gebeurt maar bovendien geldt dit voor de klasse nog in andere en sterkere mate. Want de klassekrachten de krachten van gemeenschap die in ieder opgroeien, worden door hem wel in zichzelf vaag gevoeld, maar niet in anderen geweten. Vandaar vooral het gevoel van machteloosheid, en de onderdrukking van gemeenschapsgevoelens uit zelfbehoud.

Totdat de noodzaak van verzet zo groot wordt, dat het uitbarst eerst bij kleinere groepen, waar de spanning het sterkst was, tot aan het punt van breken, en dan overslaande op grotere massa's. Dit is niet een meeslepen alleen, niet een gedachteeloos meelopen uit volgzzaamheid of nabootsing, zoals burgerlijke schrijvers het zo graag in hun zogenaamde psychologie der massa voorstellen. Het is de ontdekking bij ieder, hoe sterk in de anderen reeds de krachten tot uiting komen, die hij in zichzelf voelt, het is de bewustwording dat het klassekrachten zijn, massale krachten, berustend op het steunen op elkaar, op solidariteit door gemeenschaps-

gevoel. Zo was het al in de revoluties van de bourgeoisie, als de burgers bij het uitbreken van de eerste grote bewegingen bemerkten, dat zij een massa waren, gelijkgestemd, met gelijke wil bezielde, en dat zij op elkaar konden steunen; en zo met moed en durf hun eisen stelden. Zo is het in nog veel hogere graad bij de arbeiders, waar de solidariteit, de klasse-éénheid, de eerste voorwaarde is voor al hun slagen, de grondslag moet zijn voor al hun denken voelen en handelen. Er moet natuurlijk een overeenkomstigheid in gevoelens, een gemeenschappelijkheid van gedachten, een gelijkheid van wil bij hen allen aanwezig zijn, ugedrukt meestal in zeer algemene door korte leuzen aangegeven do-einden; en opgegroeid uit hun gelijke levenservaring en uit propaganda van daarop afgestemde ideeën. Zo in 1871 bij de handwerkers, arbeiders en kleine burgers van Parijs het algemene bewustzijn, dat tegenover de rijke uitbuitende bourgeoisie, zij hun lot politiek zelf in de had moeten nemen als „commune”. Zo in 1918 in Duitsland het algemeen bewustzijn bij de arbeiders, dat nu socialisme, organisatie van de arbeid, een einde aan de uitbuiting moest maken. Daardoor kon de re-

GEDACHTEN DAAD

volutionnaire daad als een groot historisch feit oprijzen. Maar de beperktheid van dat bewustzijn bepaalde de beperktheid van de daad, kiem van terugslag en latere nederlaag. In 1871 was het het enkel-politieke karakter, het gemis aan besef van de noodzaak van sterke economische organisatie, gevolg van de nog kleinkapitalistische, hoofdzakelijkheid tot Parijs beperkte industriële ontwikkeling. In 1918 was het het geloof dat socialisme, organisatie en strijdkracht van boven moest komen, van de partij, van de leiders. Eerst wanneer in de arbeiders het besef, zij het ook vaag in het eerst, aanwezig is, dat zij alles zelf moeten doen, dat de organisatie van de arbeid door henzelf, van de bedrijveng uit, geschapen moet worden zal hun daad een begin zijn van een nieuwe krachtige ontwikkeling.

Dit besef wakker te roepen is de voorname taak van de propaganda, die uitgaat van de enkelen en de kleine groepen,

bij wie het het eerst tot klaarheid kwam.

Zo moeilijk zij in het begin mag zijn, zo vruchtbaar zal ze zijn, omdat ze geheel in de lijn van de eigen levenservaring der arbeiders ligt. Dan zal deze gedachte als een vlam in de massa's inslaan, en richting aan hun eerste daden geven. Waar, door welke achterlijke politieke en economische omstandigheden ook, dit besef ontbreekt, daar zal de ontwikkeling nog vele moeilijker op- en neerganger moeten doormaken. Zo is de daad het begin. Maar ook niet meer dan het begin. Het eigenlijke werk moet dan nog komen; de weg is alleen nog maar geopend, enige beletselen en slagbomen zijn opgeruimd. Het schepende werk van de revolutie, de nieuwe organisatie en opbouw zet nu alle krachten der massa's in beweging. Nu valt de onverschilligheid van hen af, die een vorm van afweer was tegen eisen, waarvoor ze nog niet rijp waren. Nu begint een tijd van de meest intensieve geestelijke in-

spanning en ontwikkeling. Want nu staan de arbeiders voor een eindeloze reeks van vraagstukken en moeilijkheden, die alle opgelost moeten worden. Vraagstukken van eigen organisatie niet alleen, maar vooral ook van de strijd tegen de nog heersende klasse. Daartoe speciaal moeten de oude ideologieën overwonnen worden en nieuwe ontmaskerd, door ze tot hun stoffelijke kern van klassebelangen terug te brengen. Elke onwetendheid, elke illusie over wezen, bedoeling en kracht van de tegenstander wreekt zich in mislukking, nederlaag en nieuwe onvrijheid. Al de ervaring van vroegere ontwikkeling en strijd, samengevat in theorie en geschiedenis, is nu nodig. Maar nog meer het vrije werken van alle nu gewekte en in actie gebrachte denkkracht, het schepende denken van alle zich nu in de strijd werpende frisse hersenen.

Het inzicht dat de arbeiders in hun strijd en opbouw nodig hebben, kan niet verworven worden door opvoeding door een gilde van reeds wetenden, door het van buitenaf ingieten van kennis aan passieve onwetenden. Het is alleen door zelfopvoeding te krij-

gen, door eigen activiteit, die de hersenen inspant in felie begeerte, die zoekt aan alle kanten naar de kennis, die ze voelt nodig te hebben. Het zou heel gemakkelijk zijn voor de arbeiders als ze de waarheid alleen maar behoefden te aanvaarden van hen die het weten.

Maar de waarheid die ze nodig hebben is nergens bunt hen te vinden; zij moeten die zelf en zichzelf opbouwen. Ook al wat hier gegeven wordt maakt er geen aanspraak op de definitieve waarheid te zijn, die men slechts in zich behoeft op te nemen. Het is een geheel van opvattingen, uit oplettende ondervinding van maatschappij en arbeidersstrijd verworven, en samengesteld om ook anderen tot nadenken te brengen over de vraagstukken van arbeid en wereld; Er zijn honderden denkers bekwaam om nieuwe gezichtspunten te openen, er zijn duizenden intelligente arbeiders, die door hun praktische kennis als ze er maar eerst hun aandacht op richten, beter en vollediger denkbeelden over de organisatie van hun strijd en hun arbeid kunnen vormen. Wat hier geschreven is moge de vuuk zijn die de vlam in hun geest ontsteekt.

alente kort voor arbeiders-woningbouw, het gebouw uitmuntend voor het beoogde doel is ingericht en dat de garages en stallen in ontvangst- en vergaderzalen zijn „omgetoverd“?

Maar dat alles is klein van betekenis, behoort slechts tot de escenering van het streven om het vorstehuis een betekenisvoller plaats in het Nederlandse staatskundig leven te verzekeren.

Andere feiten van groter betekenis liggen voor het grijpen. Het Nationaal Verbond heeft naar aanleiding van de voorstellen van Linggadjati geprotesteerd bij de regering, het parlement, de Raad van State, de koningin en..... Prins Bernhard. En dergelijke dingen gebeuren zonder dat één krant zich daarover uitslaat.

De koningin heeft Generaal Kruls, chef van de Generale Staf, ontvangen. Blijkbaar om de onrust, die leeft in het militaire apparaat tot uitdrukking te brengen, bij haar, die weliswaar de kroon van het Koninkrijk voert, maar voor politieke daden geen verantwoordelijkheid draagt. Eénmaal is de audiëntie toegestaan, blijkbaar bij vergissing. Andermaal is audiëntie verleent. Wederom bij vergissing? En nu kunnen regering en parlement hun ontevredenheid uiten over het optreden van Kruls en Helfrich, daarmede is datgene wat wij hierbij signaleerden niet weggenomen: Het verschijnsel, dat het vorstelijk huis zich bemoeit met of wordt betrokken in zaken die buiten zijn bevoegdheden liggen volgens het Nederlandse recht.

Wij spraken over gewijzigde verhoudingen in het Nederlandse economische en politieke leven. Op politiek terrein voltrekken zich deze verhoudingen ook in nieuwe machtsgroeperingen. De grote ondernemingen trachten zich macht in de staat toe te eigenen. Hoge burgerlijke en militaire autoriteiten weten macht aan zich te trekken. Bedenklijke figuren, ja, mensen die tijdens de bezettingstijd met het fascisme hebben geflirt, zoals het driemasch van de Nederlandse Unie, Linthorst-Homan, de Quay en Einthoven, hebben zich allen op ambtelijke posten genesteld, die macht verzekeren.

Twee hunner zijn Commissaris der Koningin in 'n provincie. De laatste is leider van het Bureau Nationale Veiligheid. Dit Bureau is voortgekomen uit het Bureau Inlichtingen uit de bezettingstijd, dat aan de Londen-regering berichtte: „Het Nederlandse volk heeft genoeg van parlementarisme en democratie en vraagt om een sterk gezag onder directe verantwoordelijkheid van de kroon“.

Het wapen van het Oranje-huis draagt de spreuk: „Je Maintiendrai“ (Ik zal handhaven). Onder het liberalisme heeft het huis van Oranje zich een deel van de verkregen vorstelijke macht zien ontglippen. De oorlogsjaren hebben de kroon veroorloofd zich weer direct met de Nederlandse politiek bezig te houden. Byzantijnse verering en welbewust streven van de meest-reactionairen maken het gemakkelijk in het tijdperk van neergang van de burgerlijke liberale democratie, verloren

Nacht in de middag

EEN ONOPGELOST PROBLEEM

Een stroom van literatuur wordt na de oorlog over ons uitgestort. Verzetsromans, oorlogsreportages, jammerklachten en neergeschreven haat- en wraakgevoelens, naast meer „gewone“ historische en boerenromans. Maar geen dezer boeken is in staat ons zo mee te slepen en stelt ons problemen, die ieder mens in deze tijd raken, zo dwingend voor de geest, als het boek van Arthur Koestler „Nacht in den Middag“ Uitgegeven door „De Bezige Bij“ te Amsterdam.

Nu we overal op de wereld de macht van de Staat in het private leven van de mensen zien groeien, nu is het goed om aan concrete voorbeelden te zien hoe een almachtig staatsapparaat de geesten, het denken en het handelen van de mensen beheerst. Maar dat is niet het probleem dat Koestler stelt, dat is de gang van zaken, zoals we die zien ontwikkelen in zijn boek. Het probleem in zijn werk gaat veel dieper en is van even groot belang. Een probleem, dat de schrijver stelt maar niet oplost. De schrijver is een twijfelbaar, een twijfelende bolsjewiek, die daarom door Theun de Vries in „De Waarheid“ een verrader genoemd wordt. En hiermede bevestigt De Vries, wat Koestler in zijn boek zegt omtrent de Partij: „De weg van de Partij is scherp afgebakend als een nauw pad door de bergen. De geringste misstap naar links of naar rechts doet iemand in de afgrond storten. De lucht is ijel, wie duizelig wordt is verloren.“ (blz. 56)

Hij verwijt Koestler, dat hij niet „disciplinair“ is. „Slechts met disciplinair worden overwinningen bevochten.“ Wie niet disciplinair is, wordt door de partij in de afgrond geworpen. Dat leren we o.a. uit het boek van Koestler. En ook wat disciplinair hier betekent. Blindelings gehoorzamen aan de bevelen van den leider. Al druisen die bevelen in tegen je diepste gevoelens, tegen je revolutionaire tradities, als de Leider beveelt, heb je te gehoorzamen en anders..... de dood. Er zijn vele manieren om een mens de dood in te jagen; ook dat weten we als we „Nacht in den middag“ gelezen hebben.

gegane stellingen terug te winnen. Hoe welluidend moeten haar de klanken zijn, die spreken van „een sterk gezag onder directe verantwoordelijkheid van de kroon“.

Gaan we terug of gaan we vooruit? Het is maar de kwestie, wie die vraag moet beantwoorden. Wat nu om de macht worstelt, zal die vraag steeds van eigen gezichtshoek uit beantwoorden. Er wordt gestreden, gekonkeld, corruptie gepleegd om baantjes, posities en macht in de worderende nieuwe kapitalistische maatschappij. Men spant samen, belastert en werkt weg, naar gelang eigen belangen dat met zich

voordien wisten we het ook, we behoeven maar te denken aan Erich Muehsam, Leo Trotzki, Ignaz Reiss en zoveel naamlozen. Mensen, die jarenlang hun leven in dienst van de revolutie of de Derde Internationale gesteld hebben, totdat de eisen van verraad aan de revolutie hun te bar werden. Zij rebelleerden..... en de partij wist hen te vinden.

Vóór in het boek vinden we de volgende opdracht:

„De personen in dit boek zijn verzonnen. De historische omstandigheden, die hun handelingen bepalen berusten op de werkelijkheid. Het leven van den man N.S. Roebasjow is de synthese van de levens van een aantal mannen, die het slachtoffer waren van de zogenaamde Moscouse processen. De auteur heeft verschillende van hen persoonlijk gekend. Aan hun nagedachtenis is dit boek opgedragen.“

De gehele geschiedenis speelt zich af in de beklemmende sfeer van de gevangenis. In de cel roept Roebasjow zich de belangrijkste episode uit zijn leven voor de geest en vraagt zich af of hij de juiste weg gevolgd heeft. Zijn gehele leven heeft hij in dienst van de Partij gestaan. Partisanen-commandant in de burgeroorlog, later Volkscommissaris en lid van het Centrale Comité van de partij. Hij behoort tot de oude garde van de partij. Er is een tijd geweest dat revolutie, arbeidersklasse en partij een éénheid vormden in zijn gedachten. Hij heeft een wereldrevolutie en een communistische maatschappij in een nabije toekomst mogelijk gedacht. En al heeft hij in zijn latere ontwikkeling ook afstand gedaan van deze gedachtegang, zijn verleden wortelt toch in een revolutionair tijdperk, in een tijdperk waarin hij zich één voelde met voor hun vrijheid strijdende arbeiders en boeren.

Er heeft zich echter in Rusland een nieuwe generatie ontwikkeld; één, die de revolutie slechts uit de verhalen der ouderen kent. Jong en van hun macht bewust, zonder de ballast van het revolutionaire verleden, zitten ze in hun bureaus en beheersen van daaruit het leven van milli-

brengen. Daarbij zoekt men ook steun bij de Kroon. Maar ook dat vorstelijk huis heeft eigen belangen.

Dat alles gaat buiten ons, arbeiders, om. Wij hebben er alleen mede te maken in zoverre het gaat om de vraag: Wie zal onze uitbuiters zijn? En dat zal zo blijven, zolang de arbeiders zich niet bewust worden dat zij aan iedere uitbuiting een einde moeten maken. Dan volgt een nieuwe strijd om de macht, de arbeidersmacht en daarbij zullen velen van de tegenwoordige tegenvoeters elkaar in de armen vallen.

oenen. Ze kennen geen scrupules en geen revolutionair geweten, wanneer het er om gaat de macht van de partij te handhaven. De Roebasjows zien met ongerustheid en verbazing naar de generatie, die ze zelf hebben voortgebracht en grootgemaakt. Terwijl zij de massa nog als een levende factor in de geschiedenis beschouwen, vertrappt de nieuwe bureaucratie als wat onder haar logge poten komt op haar weg naar de absolute heerschappij. Als Roebasjow, teruggekeerd van een buitenlandse opdracht, de liquidatie ervaart van het merendeel van de oude garde, vraagt hij opnieuw een buitenlandse opdracht aan. Die krijgt hij dan ook prompt.

Met deze opdracht moet hij zijn vernochtheid aan en zijn betrouwbaarheid voor de partij bewijzen. Deze opdracht druipt tegen zijn revolutionair geweten in. Hij vermoordt dat geweten bewust, omdat hem er alles aan gelegen is, zijn positie in de partij te behouden. Slechts binnen in de partij is hij iets, kan hij zijn oppositie voortzetten, met alle gevaren daaraan verbonden; buiten de partij is hij niets, is hij onmachtig, omdat hij alle voeling met de arbeidersklasse reeds lang verloren heeft. Om een plaats in de partij te behouden vermoordt hij niet slechts zijn geweten, maar zij het indirect, ook zijn medewerster en andere eerlijke mensen, van wie hij houdt. Hij volgt hier slechts de oude partijtactiek van 't doel, dat de middelen heiligt. In het aangezicht van de dood begint pas zijn twijfel, komen zijn slachtoffers hem voor de geest, komt ook de geknechte massa hem in de gedachte en komt hij tot de ontdekking: we wilden hun de vrijheid geven en we gaven hun de zweep.

Hoe dit alles zo gekomen is weet hij niet. Ergens moet een fout schuilen, maar hij kan dat ergens niet ontdekken. Hij sterft met de vragen op de lippen: wat gebeurt er met de massa, met dit volk? Waar is het beloofde land? Zijn hele leven heeft hij gemeend het te kunnen zien; nu, vlak voor zijn dood, ziet hij het niet meer.

Zowel in de eenzame overpeinzingen in de cel, waar hij als het ware zichzelf in de spiegel van zijn verleden ziet, als in de dialogen met zijn rechters van instructie komen die vragen steeds weer naar voren. Het merkwaardige van dit boek is, hoe we van de cel uit een inzicht krijgen in het gehele maatschappelijke leven in Rusland. We zien a.h.w. door het celraampje hoe de bevolking in de zwaren greep van de partijdictatuur bekneeld zit. De vraag, die het boek beheerst, of de dictatuur van de partij de enige weg is naar de bevrijding van de arbeiders, is niet alleen een probleem wat Rusland raakt, maar raakt de gehele arbeidersbeweging. Omdat dit vraagstuk hier zo diepgaand en eerlijk behandeld wordt en zoveel aspecten ervan naar voren treden, zijn wij van mening, dat wij aan dit boek meer dan gewone aandacht moeten besteden. Het ligt daarom in de bedoeling van de redactie fragmenten, die een bemaald licht op deze kwestie werpen afzonderlijk aan een bespreking te onderwerpen.

Wij moeten het zelf doen

Niemand zal ontkennen, en ook in ons blad is er al meerdere malen over geschreven, dat de positie voor den werker met de dag meer onhoudbaar wordt. In de pers verschijnen regelmatig berichten waarin toegegeven wordt, dat de minimum kosten voor levensonderhoud van 'n gezin minstens f 45.- tot f 50.- per week bedragen. Men leest over huishoudboekjes, waarin alle uitgaven tot op een cent zijn uitgetekend en dan blijkt, dat deze bedragen werkelijk het uiterste minimum zijn en de huisvrouw, ook wanneer zij dat bedrag per week zou ontvangen, zeker geen kromme sprongen kan maken. Er wordt dus toegegeven, dat het huidige loonpeil te laag is. Dat het huidige prijspeil te hoog is. Echter, een feit constateren, erkennen dat het zo is, is nog iets anders dan de noodzakelijke verandering ook inderdaad aanbrengen. Men kent een veel betere en veel meer beproefde methode: het verstrekken van beloften.

Met beloften kan je echter geen kostuum kopen, krijgt de arbeider geen brood op de plank en dus kan men allerwege een groeiende ontevredenheid constateren. Een ontevredenheid, welke zich vooral, nog demostreert in kankeren en laatmaar-waaien stemming, doch die zich binnen kortere of langere tijd ook wel eens op een andere wijze zou kunnen gaan uiten. Niet alleen wij voelen dit aan, ook van de andere zijde, van de zijde der regerende prsoonlijkheden heeft men te dien opzichte ervaring en dus wordt, natuurlijk in nauw contact met de roemruchte Stichting v. d. Arbeid, de vakbeweging ingeschakeld om bij voorbaat te trachten een eventuele actie in de juiste banen af te leiden. Wij schreven daar de vorige maal reeds over en betitelden deze actie van o.a. het N.V.V. dan ook terecht als misleiding en afleidingsmanoeuvres. De officiële vakbeweging is dus ingeschakeld om haar bemiddelende taak, in dienst der bezittende klasse, te gaan vervullen. Het is niets nieuws en wij hadden van haar ook niets anders verwacht. Wat wel nieuw is, is het feit dat ook de E.V.C.-leiding tracht haar aandeel in deze te kunnen leveren en in het kielzog van deze actie mede te varen.

Bijna gelijktijdig met de actie van het N.V.V. tot 10% prijsverlaging zet de E.V.C. een actie in niet alleen ter verkrijging van prijsverlaging doch gelijktijdig loonsverhoging. Het lijkt wel iets op: C. & A. is toch voordeliger. Trouwens hoe on-reëel en in elkaar geschroefd deze gehele actie is, blijkt wel uit de twee voornaamste eisen.

- 1. Een onmiddellike loonsverhoging van 10% met evenredige verhoging van pensioenen en sociale uitkeringen.
- 2. Optrekking van de lage lonen en salarissen tot een loonvloer van f 50.- per week voor gezinshoofden.

Wie nu uit eigen praktische ervaring weet dat de gemiddelde lonen zeker niet hoger

zijn dan f 35.- per week, die vraagt zich af wat nu eigenlijk de bedoeling is. Of optrekking van de lonen tot een loonvloer van f 50.- dus minstens een verhoging van 30 tot 35%; of 10% loonsverhoging en dan heeft de eis van een loonvloer van f 50.- geen zin; of en dat is de derde mogelijkheid, optrekking tot een loonvloer van f 50.- plus nog 10% loonsverhoging. Waarmede wij maar willen aantonen hoe overhaast de E.V.C.-leiding te werk is gegaan bij het samenstellen van haar eisen. Men kan het ons kwalijk nemen of niet, wij kunnen deze actie niet anders zien dan als een concurrentiestrijd bang als men is de invloed op de massa te verliezen. Het toont echter tevens aan, hoever men al terug is gegaan op het pad der vakverenigingsgedachte. Niets onderscheidt deze actie van de methoden toegepast door het N.V.V. Raamblijftten, plakbiljetten, oproepen tot massa-vergaderingen, op welke vergaderingen waarschijnlijk motie's zullen worden aangenomen, waarin men zijn „afkeuring“ uitspreekt.

Hoever lijken de dagen, dat deze E.V.C. een werkelijk strijdwapen leek te worden in handen van de arbeidersklasse, dat de E.V.C. zich rechtstreeks wendde tot de arbeiders in de bedrijven en in deze strijd! Toen werd het accent gelegd op het feit, dat de arbeiders in de bedrijven zich moesten verenigen, ongeacht politieke- of geloofsrichting, dat men daar een eenheid had te vormen om door middel van deze bedrijfseenheid het kapitalisme op zijn zwakste punt aan te kunnen tasten. Nu zijn de leuzen „In de E.V.C. Met de E.V.C. naar de eenheid“.

Schijnbaar is er niets veranderd, inderdaad echter zeer veel. Ook in de beginperiode van de E.V.C. werd op dit eenheidsstramen geborduurd, werd er echter tegelijkertijd op gewezen dat de arbeiders het zelf zouden moeten doen. Toen riep men nog op tot daadwerkelijk verzet. Nu roept men de arbeiders op om hun „afkeuring“ uit te spreken en om zich te organiseren in de E.V.C. alsof dit het toppunt van eenheid zou zijn. Precies hetzelfde wat ook het N.V.V. doet.

De E.V.C. is steeds nog geen „erkende“ vakbeweging, de fusie met het N.V.V. is zo langzamerhand op zeer losse schroeven komen te staan, nochtans probeert men van alles om te demonstreren dat men „van goeden wille“ is. Niet, dat deze ontwikkeling zo wonderlijk is. Het is zelfs de normale ontwikkelingsgang van elke erkende vakbeweging. Deze tendens, wij wezen er herhaaldelijk op en daarom werden wij dan ook meerdere malen voor sectariërs, kloosterbroeders enz. uitgemakkt, was van het begin af aanwezig. Ondanks strijd, ondanks oppositie schijnt het dat de richting welke de E.V.C. wil degradieren tot een doodgewone vakbeweging zonder meer, langzamerhand de overhand krijgt.

En toch zal men de ontwikkeling niet tegen kunnen houden, alleen wat kunnen remmen. Ook in ons land, en dit standpunt moge op dit ogenblik zelfs belachelijk lijken, staan we aan de vooravond van grote klassebotsingen. Tijdelijk zal men er nu in kunnen slagen door middel van de vakbeweging de drang tot actie te remmen. Dit zal op de duur toch niet voldoende blijken te zijn. De ontwikkeling zal men niet tegen kunnen houden. De tegenstellingen verscherpen zich van dag tot dag. Het kapitalisme heeft de arbeidersklasse niets anders meer te bieden dan versobering en nog eens versobering. Veroorzaakt de arbeidersklasse niet zelf de botsing, dan zal het kapitalisme, zijns ondanks, daarvoor wel zorgen en dan zal men ervaren dat de tot opstand gekomen arbeiders buiten de vakbeweging om, over hun leiders heen, onder een eigen gekozen leiding van de vertrouwdsten uit de bedrijven hun strijd zullen weten te voeren.

MET VOLLE ZEILEN

Het „Vrije Volk“ schiet uit zijn slof. Geen verkiezing in het vooruitzicht, en toch een extra gratis nummer. Waar halen ze het papier vandaan!

Dat extra nummer heeft als kop „Met volle Zeilen“. Ondertitel „wij en Indonesië“.

En waar stevenen „wij“ nu op af? Leveren „wij“ nu een gloeiend protest tegen de wijze waarop Indonesië uitgeleverd zal worden aan „eigen“ vreemd kapitaal? Striemen „wij“ een regering die toelaat, dat, na een z.g. wapenstilstand, het militaire apparaat maar weer op eigen houtje oorlogje gaat spelen en zelfs steun tracht te verkrijgen van 't hoofd van de staat?

Niks, hoor!

Het 8 pagina's grote blad, waarvan ongeveer 3 voor advertenties en ruim 2 voor foto's gereserveerd zijn weet zijn gratis lezers niets anders op te dissen dan wat zoetelijke kost.

Lyrisch wijden ze uit over de „glanzende ogen, de zachte rustige stem“ en „het prettige voorkomen“ van het kamerlid Palar.

Max van Poll, op wien de reactie z'n hoop had gevestigd, is lekker hun neus voorbijgegaan. Ook al weer zo'n belangrijk bericht. En dan zien we nog op een plaatje hoe Prof. Schermerhorn een insigne op de borst wordt gespeld en Prof. Logemann vertelt hoe hij kamerlid werd. Reuze interessant.

„Met volle Zeilen“ in de Sinterklaasstemming. Alles borstplaat en marsepein. Zelfs Multatuli is niet vergeten. Maar niet citeert het blad bij het vlammend protest van Havelaar in verband met de wijze waarop in zijn tijd en tot voorkort nog de Javaan werd behandeld. „Het snijden der padie“ wordt er met de haren bij geslept.

Tot slot krijgen we nog de mop, hoe

Kunstschatten en mensen

Wie herinnert zich niet de populaire man met de paraplu, door de gehele pers toegejuicht als de man, die de vrede gered had? Wie herinnert zich in 1938 niet meer „De vrede van München“, die als een verademing door de wereld ging? Gelukkig, de dreiging van een wereldoorlog was van ons afgewenteld, dank zij het werk van de grote diplomaten. En nog in 1939, toen de wereldoorlog in andere landen al begonnen was, stelde onze toenmalige minister-president ons gerust met de mededeling door de radio „Nederland kan rustig slapen“. Hoe wreed werden we opgeschrikt uit dien dommell

In tegenstelling met de geruststellende woorden die de toenmalige regering, daarin ondersteund door pers en radio, tot het argeloze volk sprak staat het verslag over de beveiliging van de kunstschaten, dat we een dezer dagen in het Handelsblad konden lezen.

„Jhr. W. J. H. B. Sandberg was al in 1938 naar het door de burgeroorlog geteisterde Spanje geweest om te zien hoe men daar de kostbare schatten voor het geweld van bommen beveiligde. En toen hij van zijn studiereis terug kwam, zo omtrent de spannende dagen van München was de toestand in Europa dermate dreigend, dat het gemeentebestuur zo spoedig mogelijk zijn rapport wachte, teneinde voorbereid te zijn als het onheil over Europa zou losbreken. Er werd gewerkt met voortvarendheid en toen op 3 Sept. 1939 de wereldbrand begon te woeden werden de plannen ten uitvoer gelegd. De kunstschaten waren in drie categorieën ondergebracht: rood, wit en blauw. En op de eerste oorlogsdag — ons land was nog in vrede — dreven de belangrijkste rood gemerkte schatten al in lichters op het water in het riet langs het Alkmaardermeer en in de Rijkswatering bij de Brasemer heb-

ben ze gelegen tot de kluis in Castricum klaar was. In Januari 1940 was het beton voor de kluis gestort, het moest nog drogen, maar 1 April 1940 waren alle rood gemerkte kunstschaten veilig in het duin geborgen“.

Onwillekeurig moeten we denken aan de organisatie ter beveiliging van mensen zoals we die in die bewogen Meidagen ondervonden. Nog zien we de eindeloze rij van mensen in Amersfoort, zoals ze in de donkere nacht voetje voor voetje voortschoven, terwijl boven hun hoofden hevige luchtgevechten plaatsvonden. Alles moesten ze achterlaten alleen het aller-nodigste mochten ze meenemen. Waarheen de reis ging wisten ze niet. Onvoorbereid als de mensen waren, werden ze overvallen door een verpletterende angst. Onvoorbereid als de organisatie was, liep alles in het honderd. In kleine plaatsjes werden duizenden mensen opgepakt, terwijl een plaats als Hoorn, dat rustig gelegen en geheel als hospitaalstadje in orde gebracht was, vergeefs op zijn geëvacueerden, zowel als op zijn gewonden wachtte. Schuilkelders bleken niet bestand tegen bominslag. De schuilkelder in de Bijenkorf te Rotterdam liep onder water en velen kwamen jammerlijk om het leven.

„...en toen de bevrijding kwam puilden de kluisen bijkans uit van de kostbaarheden uit gemeente- en particulier bezit.“ Toen de bevrijding kwam lagen gehele steden in puin, waren miljoenen mensen om het leven gekomen, maar... de kunstschaten waren gered. Dank zij de deugdelijke beveiliging, dank zij de voortreffelijke organisatie, reeds lang tevoren. Dank zij de vooruitziende blik van de regering, die deze wereldbrand had zien aankomen, in dezelfde tijd dat zij de mensen mededeelde dat de wereldvrede verzekerd was.

Verschenen

P. Aartsz. De Arbeidersraden. Allen, die het werk bestelden, is het in het begin van deze week toegezonden. Helpt mede, dit prachtige scholingsmateriaal te verspreiden.

Lord Killearn de Engelse bemiddelaar in Batavia, „waar de officiële en informele recepties en diners niet van de lucht waren“ ten gevolge van zijn lichaamsgewicht vele malen door z'n stoel is gezakt. Het is griezelig.

V.S.V.-NIEUWS HAARLEM

Vrijdag 13 December. Cursus: „Psychologie en Klassenstrijd“. 's Avonds 7.45 „De Nijverheid“ Jansstraat.

WAAR NOODWONINGEN AL NIET GOED VOOR ZIJN.

Het Handelsblad schrijft over de woningtoestand in Groesbeek.

„De noodwoningen met de veel gecrittiseerde stenen vloeren zullen natuurlijk van tamelijk permanente aard zijn. Komen er meer definitieve woningen dan zullen ze toch bewoond blijven, op de duur door de minder sociale elementen. Die wonen dan niet bij elkaar — in een soort kamp want daar lijken veel van die nederzettingen toch maar op — doch verspreid.“

Die minder sociale elementen, dat zijn de „allerarmsten“ U weet wel die van de consumentencredieten. Voor die is een stenen vloer niet zo koud als voor de mensen, die gewoon zijn in een villa te huizen. Over villa-bewoners gesproken, de gemeenten Bussum en Naarden hebben het noodlijdend Groesbeek geholpen. „Joor hen een wagonlading katten te bezorgen om hen van de muizenplaag af te helpen.

14 December 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 50

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam“
postgiro 168797 te Amsterdam

Int. Instituut
Sec. Geschiedenis
Amsterdam

Frankrijk in de Smeltkroes

Wat gebeurt er in Frankrijk? Volgens sommigen gaat het met volle zeilen naar de afgrond van de ineenstorting, volgens anderen beweegt het zich in snel tempo naar het socialisme. De weg naar de ineenstorting wordt dan getekend in het duidelijk doorzetten van de waardevermindering van het geld, wat zich uitdrukt in 't gestadig oplopen van de goederenprijzen. In Juli 1946 waren de kleinhandelsprijzen 5,8 maal zo hoog als in 1938, waarop toen langs de weg van stakingen een algemene loonsverhoging van 25% volgde. Dus een verhoging, die absoluut niet in verhouding tot de prijsstijging stond. De regering kondigde toen een prijsstop en een loonstop af, maar dat hielp voor de prijzen bitter weinig, daar de regering zelf telkens haar eigen prijsbepalingen doorbrak en de goederenprijzen van de staatsbedrijven verhoogde. Zo waren de kleinhandelsprijzen in Oct. 1946 reeds 8,6 maal het peil van 1938.

WAT EEN PRIJSSTIJGING VAN 50% IN 4 MAANDEN BETEKENT. En het is niet in te zien, waarom hiermede een einde aan het oplopen der goederenprijzen gekomen zou zijn.

Zoals gezegd, zien anderen in Frankrijk een snelle gang naar het socialisme. Ze leiden dat niet alleen af uit de grote politieke invloed van de Stalinistische partij en van de vakverenigingen, die voor een zeer belangrijk deel, in handen van de Stalinisten zijn, maar ook uit de krachtige uitbreiding van de staatsexploitatie. Van de West-Europese landen staat Frankrijk aan de spits van de nationalisatie's, de overgang van privaatkapitaal in staatskapitaal. Dit begon direct na het wegtrekken der Duitsers, toen vele ondernemers uit kleine en middelgrote bedrijven de vlucht namen. (Colaboratie). Hieronder valt o.a. de autofabriek van Berliet te Lyon (5000 arbeiders). De verschillende grote partijen, die 'n belangrijke rol in de verzetsbeweging gespeeld hadden, en de vakverenigingsbesturen legden toen meteen beslag op de leiding dier bedrijven in overleg met de toen nog niet stevig bevestigde regering van De Gaulle. De leidende func-

tie's vielen daarbij vooral aan mensen uit de verzetsbeweging toe, waaronder vele Stalinisten.

Daarna werden onder de Voorlopige Regering van De Gaulle de kolonmijnen van Noord-Frankrijk tot staatsbezit gemaakt (13 Dec. '44), wat onder de latere regering Gouin met alle kolonmijnen geschiedde. Op 2 Dec. '45 werden door de 1e parlementaire regering de Bank van Frankrijk en nog 4 grote depositobanken genationaliseerd. Dan volgde nog de nationalisatie van de grote autofabriek Renault te Parijs (25000 arbeiders, vroeger 35000), van de gas- en elektriciteitsbedrijven en de verzekeringsmaatschappijen.

Waren deze nationalisatie's het resultaat van een revolutionaire beweging onder de arbeiders? Geenszins. De drang tot dit diep ingrijpen in het private kapitalistische bedrijfsbeheer ging nergens van de betrokken personen uit, al stonden ze er niet afwijzend tegenover. De ontelingen voltrokken zich overal bij parlementair besluit, waarbij de oude directeuren en bedrijfsleidingen in hun functie's werden gehandhaafd, aangevuld met afgevaardigden van de grote partijen en vakverenigingen. De vroegere eigenaars kregen een schadeloosstelling, zodat ze tot renteniers werden gemaakt. (Gegevens uit „Politics“, Nov. 1946). Alle partijen van z.g. links en rechts noemen deze veranderingen in het kapitaalbezit een gang naar het socialisme. En daarom mogen de arbeiders nu niet opkomen voor loonsverbetering, maar moeten ze hard werken voor de opbouw van een nieuw productieapparaat. Er is een vijf-jarenplan opgemaakt voor de uitbouw van de sleutelindustrieën: staal, transport, kolen en electriciteit. In de toelichting wordt gezegd: „Er is geen tijd

Uit de inhoud:

1. Unilever en Staat.
2. Een doodgewogen boek.
3. Een nieuw geluid.
4. Zand, zeep, soda, zeepsop.

huizen te herbouwen omdat er eerst nieuwe fabrieken moeten komen“.

Zoals gezegd, nu is de tijd van hard werken voor de Franse arbeidersklasse aangebroken. En hoewel de prijzen voortdurend stijgen, mogen geen loonactie's worden gevoerd. De vakverenigingen hebben hun medewerking toegezegd, om de werktijd op 48 uur te brengen, terwijl men alleen tot een hoger loonbedrag kan komen door het behalen van premie's. 't Systeem van „stootarbeiders“ is in Frankrijk ingevoerd. In het Stalinistische bedrijfsblad van het Berlietbedrijf spreekt men voortdurend over de overwinningen „op het slagveld der producties“, de namen van hen, die overwerk hebben verricht, of op vrije dagen hebben gewerkt, worden eervol vermeld; wie een onvoldoende productiviteit halen worden in de krant als „saboteurs“ gebrandmerkt, of als mensen van „de 5e colonne“. De secretaris van de C.G.T. (Franse Vakverbond) Benoit-Francon sprak de staken-de mijnwerkers van Lens als volgt toe: „Sedert de kolonmijnen genationaliseerd zijn en gij niet meer voor de trust werkt maar voor de natie, is het niet alleen uw eigen belang geen stakingen meer toe te laten, doch de productie zoveel mogelijk op te voeren“.

In het Franse bedrijfsleven is in de genationaliseerde industrieën de zgn. „medezeggingschap“ van de arbeidersklasse verder doorgevoerd dan in enig ander land van West-Europa. Iedereen weet echter, wat daar tegenwoordig onder verstaan wordt. Het is de deelname van vertegenwoordigers van de verschillende partijen en van de vakverenigingsbesturen. De bedrijfspersonen, die het eigenlijke werk doen, hebben er niets mee te maken. In de meeste ondernemingen hebben deze verschillende afgevaardigden geen stemrecht bij de bedrijfsleiding, doch vormen ze niet meer dan een commissie van advies. De oude directeuren en zaakwaarnemers zijn tot nu toe in de meeste gevallen de eigenlijke bedrijfsleiders gebleven. Bij de leiding van de Banken hebben de vakverenigingsgeleerden echter wel volledig stemrecht en ze beschikken daar over 4 van de 12 stemmen. De bedrijfsleiding van de Renaultfabriek wordt door de regering samengesteld uit drie grote partijen, uit vertegenwoordigers van de regering en